

cultuur eindhoven

**Advies Cultuurraad
Bibliotheek Eindhoven**

Eindhoven, 5 oktober 2020

Beoordeling subsidieaanvraag Subsidieverordening Cultuur Eindhoven 2021-2024

Hoofdstuk 3 Meerjarige subsidie – Eindhovense Basis

Openbare Bibliotheek Eindhoven

Inleiding

De Bibliotheek Eindhoven heeft een rol in het verzamelen, ontsluiten en delen van kennis. De organisatie volgt hierin de functies zoals die zijn vastgelegd in de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorziening (WSOB). Bij de uitvoering daarvan ziet de Bibliotheek voor zichzelf een belangrijke taak om de ontwikkeling van mensen te ondersteunen en zo mensen gelijke kansen te bieden. Dat doet ze vooral door het bevorderen van leesvaardigheid, leesplezier en digitale geletterdheid voor alle inwoners van de stad.

Het plan voor 2021-2024 is ingericht naar twee rollen die de Bibliotheek voor zichzelf ziet: inhoudsregisseur en inhoudsspecialist. Met haar activiteiten die zijn ingedeeld op 3 thema's Taal, Digitaal en Mens & Samenleving, wil ze mensen stimuleren tot zelfredzaamheid en zelfontplooiing.

De Stichting Bibliotheek Eindhoven vraagt aan voor de functie van bibliotheek. De functie specifieke eisen daarvoor, zoals genoemd in de Subsidieverordening Cultuur Eindhoven 2021-2024, zijn bij te dragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemene publiek door in ieder geval:

- a. Het ter beschikking stellen van kennis en informatie door een breed aanbod voor een breed publiek;
- b. Het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie, specifiek bij onderwijsinstellingen;
- c. Het bevorderen van lezen en laten kennismaken met literatuur;
- d. het organiseren van ontmoeting en debat, aansluitend bij de kernfunctie.

De bibliotheek vraagt een subsidie van € 13.572.000,00 voor de periode 2021-2024, per jaar € 3.393.000,00, op een totale begroting van € 23.564.000,00.

Beoordeling

De Cultuurraad heeft de aanvraag beoordeeld door deze te toetsen zoals beschreven in artikel 30 van de Subsidieverordening Cultuur Eindhoven 2021-2024.

De Cultuurraad is van mening dat wordt voldaan aan de beschreven vereisten.

Artistiek-inhoudelijke kwaliteit

De commissie onderschrijft de functie van basisvoorziening die de bibliotheek heeft. De Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorziening (WSOB) biedt daarvoor een goed uitgangspunt. De Bibliotheek Eindhoven voert de voor een stadsbibliotheek relevante taken uit, zoekt de verbinding met stad en inwoners en vervult daarmee volgens de commissie een spilfunctie in het delen en verspreiden van kennis.

De bibliotheek ziet voor zichzelf een mooie en kernachtige missie “Ontwikkelaar van mensen”. De commissie vindt de visie die daaruit voortvloeit aansprekend. Deze beschrijft en onderbouwt de bibliotheek helder in een bijlage bij het plan. Maar een inhoudelijke vertaling op programmatisch niveau naar thema’s, concrete programma’s en activiteitenplan of aansprekende voorbeelden leest de commissie onvoldoende terug. De Bibliotheek beschrijft nog onvoldoende wat de thema’s bijdragen aan de ontwikkeling die de organisatie nastreeft de komende periode. De activiteiten sluiten aan bij het landelijk aanbod. De commissie had graag duidelijker in de aanvraag gezien hoe de nieuwe positionering en ‘bibliotheek van de toekomst’ wordt ingevuld.

De Bibliotheek Eindhoven geeft in haar aanvraag een breed en laagdrempelig aanbod weer, gericht op alle inwoners van de stad. De organisatie toont zich bewust van de veranderende maatschappelijke taak. Sociaal-maatschappelijke component is de laatste jaren steeds belangrijker geworden. De Bibliotheek voldoet daarmee aan de criteria, maar de commissie vindt het plan niet erg verrassend. Met meer aandacht voor specifieke aspecten zoals aansluiting bij het kenmerkende profiel van de stad kan de Bibliotheek Eindhoven zich volgens de commissie nadrukkelijker onderscheiden.

De Terugblik die de Bibliotheek als bijlage bij de aanvraag heeft gevoegd geeft de commissie een goed beeld van de activiteiten die in de periode 2017-2020 zijn uitgevoerd. Ze constateert dat thema’s in het huidige plan vergelijkbaar zijn en is daarom benieuwd hoe concrete ervaringen uit het verleden vertaald zijn in het nieuwe plan. Zo wordt de ambitie met betrekking tot het terugdringen van laaggeletterdheid opnieuw genoemd. Hoe die ambitie in 2017-2020 is uitgevoerd, en hoe de resultaten zijn verwerkt in het nieuwe plan wordt niet concreet beschreven. De commissie vindt dat reflectie op ervaring uit de vorige periode de noodzaak en haalbaarheid van vergelijkbare activiteiten in de periode 2021-2024 beter zou onderbouwen.

De WSOB geeft ook de culturele functie als taak van een bibliotheek. De Bibliotheek werkt daarvoor onder meer samen met het Natlab en boekhandel Van Piere. De invulling van met name het artistieke deel zoals een bijdrage van de Bibliotheek aan het literaire klimaat in Eindhoven vindt de commissie onvoldoende onderbouwd, ze ziet daarvoor meer mogelijkheden. Samenwerking met relevante partners zoals Watershed kan daarbij van toegevoegde waarde zijn.

Ook de invulling van een debatcentrum is een ambitie van de Bibliotheek. De commissie had graag in de aanvraag gelezen hoe de Bibliotheek dat wil vormgeven binnen de context van het Eindhovense culturele veld om te beoordelen in hoeverre de Bibliotheek dat onderscheidend kan doen. Keuzes die daarmee samenhangen vindt ze matig uitgewerkt.

De Bibliotheek geeft aan een vernieuwende rol te willen spelen en ook taken buiten de standaard taken van een bibliotheek op te willen pakken. In het plan geeft de Bibliotheek aan zich te willen herpositioneren, volgens de commissie komt een concrete invulling daarvan onvoldoende uit de aanvraag naar voren. Ze mist daarom zeggingskracht en oorspronkelijkheid in de aanvraag.

Zakelijke kwaliteit

De BE gaat vooral in op risico’s van teruglopende subsidies zonder uitgebreid in te gaan op mogelijkheden dit te compenseren. Dit getuigt volgens de commissie niet van een erg ondernemende houding. De door de Bibliotheek opgerichte steunstichting kan een ontwikkeling in de goede richting zijn en het ondernemerschap verder faciliteren, mits de relatie tussen Bibliotheek en steunstichting transparant is.

De begroting is realistisch en conform het format, op hoofdlijnen is dat volgens de commissie voldoende helder. Ze vindt dat er een meer specifieke toelichting had kunnen zijn. De Bibliotheek beschikt over een goed weerstandsvermogen.

De Bibliotheek heeft aangegeven jaarlijks € 190.000,00 meer subsidie nodig te hebben dan het beschikbare subsidieplafond om de negatieve gevolgen van bezuinigingen voor bezoekers en leden te verminderen. De

Bibliotheek heeft een nieuwe, verlaagde begroting ingediend met gelijkblijvend aanbod en bereik, die correspondeert met het subsidieplafond. De commissie acht de plannen zoals beschreven goed uitvoerbaar binnen het beschikbaar budget.

De Bibliotheek onderschrijft de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit & Inclusie.

De organisatiestructuur is helder en professioneel. De Bibliotheek volgt daarin de Governance Code Cultuur. De commissie vindt de samenstelling van de Raad van Toezicht echter enigszins eenzijdig. Deze lijkt zich toe te spitsen op zakelijke kwaliteit. Een aanvulling gericht op culturele, vernieuwende input door bijvoorbeeld ook personen uit de literaire wereld op te nemen zou de Bibliotheek kunnen helpen de ambities op dat vlak waar te maken.

De uitwerking van de code Diversiteit mag volgens de commissie meer aandacht krijgen, bijvoorbeeld door meer aandacht te besteden aan mensen met een beperking of andere culturele achtergrond.

Publiekswerking

De Bibliotheek wil een laagdrempelige voorziening zijn zodat ze voor iedereen toegankelijk is. De commissie is van mening dat de Bibliotheek haar reguliere publiek goed kan bereiken. De organisatie zet extra in op een zestal specifieke doelgroepen. Deze klantprofielen zijn uitgebreid beschreven, het overtuigt de commissie dat de Bibliotheek een goed beeld van de afzonderlijke doelgroepen heeft die de organisatie wil bereiken. Een vertaling naar hoe die groepen te bereiken en naar activiteiten die daarbij aansluiten is echter beperkt uitgewerkt.

De inzet op spil (SPIL en dBOS) en laagopgeleiden en de samenwerking met bewonersbibliotheken in wijken is positief, net als de aandacht voor specifieke doelgroepen zoals expats. De commissie is er echter nog niet van overtuigd dat het gaat werken. Een concrete onderbouwing kan daarbij helpen, bijvoorbeeld door reflectie op resultaten van voorgaande jaren of op best practices van andere bibliotheken in het land in de aanvraag op te nemen.

De Bibliotheek toont zich bewust van de effecten die Covid-19 maatregelen kunnen hebben op bezoekersaantallen.

Lokaal belang

De Bibliotheek heeft van oudsher een belangrijke rol als laagdrempelige instelling. De commissie is van mening dat de organisatie daar meer mee kan doen. De Bibliotheek noemt in de aanvraag een uitgebreide lijst met samenwerkingspartners. De commissie mist in de aanvraag echter een beschrijving van waarom voor bepaalde partners is gekozen, hoe de samenwerking er uit ziet en wat het beoogde resultaat is.

De Bibliotheek noemt ook de samenwerking met andere organisaties in de Basisinfrastructuur, onder meer in een stedelijke programmering. De commissie mist een uitwerking en ziet het evenmin terug bij de aanvragen van de andere organisaties. De mate van gezamenlijkheid vindt ze onvoldoende onderbouwd. Een omschrijving van hoe de Bibliotheek haar positie ziet, in samenhang met het culturele veld van Eindhoven, kan hier meer duidelijkheid in geven.

De commissie vindt de activiteiten onderscheidend in Eindhovense context en directe regio. Ze vindt de Bibliotheek Eindhoven echter niet erg onderscheidend in een grotere context en vindt dat de organisatie wat dat betreft ambitieuzer mag zijn. De Bibliotheek geeft in haar aanvraag aan dat ze in transitie is, een concrete uitwerking die inspireert en een beeld van de bibliotheek van de toekomst geeft leest de commissie nog onvoldoende terug. De stad Eindhoven nodigt daar volgens haar zeker toe uit.

Cultuureducatie en/of – participatie

Het beleid van de Bibliotheek Eindhoven bevordert cultuureducatie en/of – participatie.

De Bibliotheek is een laagdrempelige voorziening met een goede inzet op scholen en in wijken. Zie hiervoor ook het advies bij artistiek-inhoudelijke kwaliteit en publieksbereik.

Samenwerking en samenhang

Het beleid van de Bibliotheek Eindhoven bevordert samenwerking en samenhang binnen de culturele sector en in het bijzonder binnen haar discipline.

De organisatie zoekt de verbinding met stad en inwoners en is daarmee volgens de commissie een spil in het delen en verspreiden van kennis, maar kan op het gebied van literatuur nog een slag maken.

Zie hiervoor ook het advies bij lokaal belang en artistiek-inhoudelijke kwaliteit.

Functie specifieke eisen

De Bibliotheek voldoet volgens de commissie aan de functie specifieke eisen.

In het algemeen voldoet de aanvraag op alle criteria. De commissie vindt dat de Bibliotheek Eindhoven haar taken uitvoert zoals je van een bibliotheek mag verwachten. Voor een stad als Eindhoven vindt ze ook dat er meer mag gebeuren. De Bibliotheek bedient met taal, digitaal en burgerschap een breed spectrum, maar mist een eigen, onderscheidende signatuur die het een herkenbaar Eindhovens karakter geeft.

Zie hiervoor ook het advies bij artistiek-inhoudelijke kwaliteit.

Advies

Gelet op bovenstaande overwegingen en rekening houdend met het vastgestelde subsidieplafond adviseert de Cultuurraad de aanvraag te honoreren voor het gevraagde bedrag van € 13.572.000,00.